

LAISVĖ—LIBERTY

Vienintelis lietuvių kalboje
dienraštis Rytinėse Valstijose

Dalla Queens apskrityje (N. Y.) .. 8.00
Manadoje .. 8.00
Kitur užsienyje .. 10.00
Metams prenumerata:
Jungtinėse Valstijose \$8.00
Pavienio egzempl. kaina 5 centai

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY

The Only Lithuanian Daily in
Eastern States
110-12 Atlantic Avenue
Richmond Hill 19, N. Y.
Telephone Virginia 9-1827
PRICE 5c A COPY

No. 52

Richmond Hill 19, N. Y., Penktadien., Kovo (March) 16, 1956

KRISLAI

Prof. A. Purėnas pagerbtas
A. Sniečkus suvažiavime
Rickevičienė ir Jančaitytė
Korsakienė ir Simonaitytė
Rašo R. Mizara

Lietuvos vyriausybė apdovanojo garbės raštu du senus Lietuvos profesorius — Kauno politechnikos instituto profesorių **Antaną Purėną** ir Lietuvos Veterinarijos akademijos profesorių **Konradą Aleksą**.

Abudu profesoriai š. m. vasario mėnesį minėjo savo 75 metų amžiaus sukaktį.

Profesorius Antanas Purėnas kadaise buvo social-demokratų veikėjas. Tuomet, kai Kairiai ir Bieliniai bėgo iš Lietuvos "į vakarus," A. Purėnas pasiliko savo gimtojoje šalyje. Jis ten profesoravo ir dabar tebeprofesorauja ir už tai yra gražiai pagerbtas. Na, o ką laimėjo tie, kurie pabėgo?!

—:—

Antanas Sniečkus, Lietuvos Komunistų Partijos pirmasis sekretorius, kaip žinia, dalyvavo Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos XX-ajame suvažiavime, apie kurį mūsų šalies spauda tiek daug rašė ir vis dar teberašo.

A. Sniečkus tapo išrinktas į naująją partijos Centro Komitetą. Na, o J. Paleckis ir M. Šumauskas išrinkti į CK alternatus.

Suvažiavimo metu Latvijos, Lietuvos ir Estijos delegacijos, kartu su Tarybų Sąjungos vyriausybės ir partijos vadovais, nusitraukė paveikslą. A. Sniečkus jame matosi sėdi greta Chruščiovo.

—:—

Tenka pabrėžti ir tai, kad Lietuvos delegacijoje į XX-ąjį suvažiavimą buvo dvi moterys-darbininkės: Rickevičienė ir Jančaitytė.

—:—

Moterys Lietuvoje vis labiau ir verčiau pasireiškia visose gyvenimo srityse. Yra jų daug vadovų kolkūuose, daug sparčių darbininkių fabrikuose, daug agronomių, gydytojų, mokytojų ir kitose profesijose.

Kūrybinėje literatūroje taipgi kyla naujos jėgos iš moterų tarpo, nekalbant jau apie žymiasias autorese, kaip H. Korsakienė ir Ieva Simonaitytė, kurių veikalai vėrėdami į kitas kalbas.

O kai moteris bus palikuonė nuo karo, savo dienas atgyvenančių darbų namie, ji dar ir dar aukščiau iškilis.

Už metų kitų atsirastų daugiau ir daugiau skalbiųjų mašinų, atsirastų daugiau šaldytuvų, prieinamų kiekvienai šeimai, o tai reikš suteikimą moteriai daugiau laiko švietimuisi ir šeimui už kitų, didesnių visuomeninių darbų.

—:—

Tarybų Sąjungoje iki šiol darbininkai dirbo 48 valandų savaitėje. XX-asis suvažiavimas pasisakė už tai, kad greitu laiku darbininkų ir tarnautojų darbo valandas turėtų būti sumažintos iki 40 valandų savaitėje, o kai kurių darbininkų—iki 36 valandų savaitėje.

Na, ir tai jau pradėta vyk-

Prezidentas nenori pasmerkti rasistų

Washingtonas. — Prez. Eisenhoweris savo spaudos konferencijoje buvo pakartotinai klausinėtas, kokios nuomonės jis laikosi apie tuos Kongreso narius, kurie pasirašė po manifestu už segregaciją, prieš Aukščiausio teismo nutarimus.

Eisenhoweris atsakė, kad jis "yra prisiekęs ginti konstituciją." Jis, betgi, atsisa-

kė atvirai pasmerkti manifestą. Anot jo, niekas nešaukė prie įstatymų laužymo.

Kalbėdamas apie pačios segregacijos panaikinimą, Eisenhoweris sakė, kad prie to reikalo reikia eiti "laipsniškai, pamaži, atsargiai, apsigalvojant ir pergalvojant kiekvieną žingsnį."

Eisenhower pakvietė Nehru į Washingtoną

Washingtonas. — Prezidentas Eisenhoweris pakvietė Indijos premjerą Nehru atvykti Amerikon. Neskelbiama, ar Nehru pakvietimą priėmė, bet manoma, kad priims. Kitaip, sakoma, kad stebėtojai, valdžia nebūtų skelbusi apie pakvietimą — ji greičiausia turi užtikrinimą, kad Nehru kvietimą priims.

Iškelta, kad tuoj po Ženevos konferencijos Nehru pakvietė prez. Eisenhowerį atvykti Indijon. Eisenhoweris tada atsakė, kad, kaip valdžios galva, jis negali ilgiam laikui išvažiuoti,

ypatingai po to, kaip gan ilgai pabuvojo Ženevoje. Bet jis žadėjo apsilankyti kada nors tolimesnėje ateityje.

Po to atėjo Eisenhowerio liga ir apie kelionę Indijon jau nebebuvo kalbos. Vietoje to, ambasadorius Cooperis perdavė Nehru Eisenhowerio kvietimą atvykti Amerikon.

Manoma, kad Nehru vizitas bus padarytas, kada nors šią vasarą, ir valdžia stengsis jam duoti kuo iškilmingiausią sutikimą, bandant pralenkti sutikimą Tarybų Sąjungoje.

Amerikos dvasiškiai tarėsi su latvių ir estų kunigais

Maskva. —Amerikos protestantų aukštų dvasininkų delegacija tarėsi su Tarybų Sąjungos protestantų dvasininkais—baptistais ir luteronais. Į tą pasitarimą specialiai atvyko Rygos luteroniškas arkivyskupas G. Turs ir Talino arkivyskupas Y. Kiivit. Su tais arkivyskupais atvyko ir žemėn Latvijos bei Estijos dvasiškiai.

(Amerikos spaudoje dar prieš delegacijos išvažiavimą buvo rašoma, kad norima susitikti ir su Tarybų Sąjungos katalikiškais dvasininkais, ypatinai su Lietuvos ir Bielorussijos katalikais, bet buvo abejojama, ar katalikai to norės. Katalikai pasauliniu mastu laikosi nusistatymo nebendradarbiauti su kitomis krikščioniškomis sektomis. Jie nepriklauso prie Pa-

dyti gyveniman. Prieš savaitę laiko buvo paskelbta, kad darbo valandų skaičius sumažinamas iki 46 valandų savaitėje.

Kai kurie laikraščiai paskelbė, kad sunkiai susirgo ir gydosį vienoje Leningrado ligoninėje artisto Kipro Petrausko žmona-artistė.

Sakoma, sunkiai serga ir rašytojas Petras Vaičiūnas, kuris 1955 metais Vilniuje minėjo savo 65 metų amžiaus sukaktį.

saulinėse Taikos tarybos, prie kurios priklauso protestantai ir ortodoksai-pravoslavai).

Amerikiečiai laikė kitą pasitarimą ir su pravoslavų dvasiškiais. Leningrado archiepijus (vyskupas) Sergiejus informavo amerikiečius, kad Sovietai dar leidžia popams laikyti sekmadienines religijos klases ne tik suaugusiems, bet ir vaikams.

Pasiutęs vilkas kandžiojo 29 žmones Irano kaimelyje

Teheranas. — Sahneh kaimelyje pasiutęs vilkas, kuris nakties metu atbėgo iš gretimų kalnų, sukan-džiojo 29 žmones. Kandan-gi buvo šilta tvanki naktis, tai daugumos valstiečių triobų lėgimai buvo atduri, ir vilkas lengvai įsigavo vidun. Kaime buvo kilusi panika, bet niekas neturėjo šaunamų ginklų, kad vilką nužudytų. Tik kelios valandos po vilko sulaikymo pradžios, vienas valstietis jį nužudo tuiklu piliu smūgiu.

Nors visi sukan-džioji gavo vakcino, trys nelaimingi mirė. Vienas šešerių metų vaikas, kurio galva buvo baisiai sukan-džioji, betgi, liko gyvas, nors vilkas su-traiškė jo krūkuole.

Britai gestapiškai suiminėjo Kipro žmones,—sunkvežimiais vėžė moteris, senelius, vaikus

Nicosia. — Po to, kaip nacionalistai nušovė britų seržantą ir policijos pareigūną, britų kariniai daliniai Nicosioje pasileido į gestapiškas ablavas prieš civilinius žmones. Jie apsupo ištisą miesto dalį, veržėsi į namus ir suiminėjo ištisas šeimas, įskaitant moteris, senelius ir net vaikus. Suimtieji negavo progos pasiimti drabužius ir kartais pusnuogiai turėjo lipti į sunkvežimius, kurie juos vėžė link kalėjimų.

Ablavose ir kirtose britai naudojo policinius šunis. Kipriečių nacionalistai išleido nelegalius lapelius,

kuriuose sako, kad britai parodė tokį įniršimą ir žiaurumą, kokį vokiškos okupacijos metu rodydavo gestapininkai.

Generalinis streikas tuo tarpu tęsiasi. Per pirmas kelias dienas Kipro turkai, kurie sudaro apie 20 procentų visų gyventojų, prie streiko neprisidėjo. Dabar ir jie jau prisidėjo: turkų kilmės darbininkai tapo i-tikinti, o turkiški krautuvininkai buvo nacionalistų priversti savo krautuves uždaryti.

Prie streiko prisidėjo ir Kipro armenai.

Kefauverio rėmėjai patenkinti laimėjimu prieš Ad. Stevensoną

Manchester, N. H. — Estes Kefauverio stovykla triumfuoja — jis pirmi-niuose rinkimuose laimėjo prieš Stevensoną visus New Hampshire delegatus, 12 jų, o ne 8, kaip buvo manyta iš karto.

Kefauveristai sako, kad šie rinkimai rodo, jog jų kandidatą populiaramas žymiai pralenkia Stevensonas. Taip bus, sako jie, ir kitose valstijose. Stevensonas stovykla, kaip tai galima buvo laukti, turi kitokią aiškinimą: New Hampshire yra viena mažytė val-

stija ir ji nieko nerodo, ji nėra simptomas ir iš jos rezultatų negalima daryti bendrų išvadų.

Šimtametis vedė "jaunutę" mergaitę — jai tik 50 m.

Tulsa, Okla. — Šimtame-tis senelis Charley Steward vedė, ką jis vadina, iš-sai jauną mergaitę — 50 metų amžiaus Bertrice Daniel. Ji ištiekė pirmą kartą, bet jis jau buvo anksčiau vedęs.

Charley sako, kad jis tikisi gyventi mažiausiai dar apie 20 metų.

WFTU kelias į Praga, o ne į Egipto Kairą

Viena. — Keletas savaitų atgal Pasaulinė darbo uni-jų konfederacija buvo pranešusi, kad ji susitarė su Egipto valdžia ir perkels savo centro raštines į Kairą. Mat, Austrijos valdžia pareikalavo iš WFTU kel-tis kitur. Bet dabar pasirodo, kad išdirbant detales Egipto valdžia statė perdaug sąlygų. WFTU nutarė nesikelti Kairan. Vietoje to, centro raštines bus perkeltos į Praga, Čekoslovakijos liudies respublikos sostinę.

Kita žinia apie WFTU pasirodė perankstyva. WFTU sekretorius Saillant Italijos uni-jų suvažiavime paskelbė, kad Jugoslavijos darbo uni-jos nutarė sugrįžti į WFTU. Dabar sužinota, kad Jugoslavijos uni-jos dar nenutarė taip padaryti, jos paluksiančios.

Washingtonas. — Į Buenos Aires išskrido dar vienas didelis Raudonojo Kryžiaus pasamdytas orlaivis su mechaniniais plaučiais. Argentinoje siaučia polio epidemija.

Airijos prezidentas atvyko Washingtoną

Washingtonas. — Airijos prezidentas John A. Costello dabar vieši Washington, kur jis praleis tris dienas. Ketvirtadienį jis pietavo su Eisenhoweriu. Jis apsisusto Blair name skersai gatvės nuo Baltojo namo. Tai ten paprastai apsis-toja svarbūs prezidento svečiai.

Šeštadienį Costello atvyk New Yorkan, kur jis dalyvaus tradicinio St. Patriko dienos parado priėmi-me.

Costello vizitas esąs grynai "geros valios" apsilankymu, ir jis nesitaris su Amerikos valdžios nariais jokiais valstybiniais arba politiniais klausimais.

Sumner. — Vien iš baltųjų susidedanti džiūrė išteisino Almer Kilmerį, baltą rasistą, kuris nušovė negrą Clinton Melton. Nors kiti balti liudininkai sakė, kad nušautas negras nebuvo ginkluotas, prisaikdinti teisėjai patikėjo Kilmeriui, kuris teigė, kad jis tik "gy-nėsi."

Italijoje nušovė du bado demonstrantus

Barletta, Italija. — Badaujančių valstiečių ir lauko darbininkų minios su-rengė demonstraciją prie bažnytinės labdaros komisijos sandėlio, kur randasi dideli maisto kiekiai. Badaujantieji žmonės reikalavo, kad maistas būtų tuojau išdalintas, nes nuo bado miršta net vaikučiai.

Policija įsakė minioms išsiskirstyti, bet žmonės ne-

klausė. Policija tada pradėjo šaudyti į žmones ir nušovė du mirtinai, 10 sužeidė. Įniršę bado demonstrantai tada puolė policiją ir sužeidė 17 policininkų.

Kunigai, kurie vadovauja labdaros komisijai, per pastato langus stebėjo visą įvykį, neprasė policijos nešaudyti badaujančių demonstrantų.

Maroko sukilėliai sustabdys žygius?

Rabatas. — Nacionalistinė Maroko Istiklalo (Nepriklausomybės) partija atsisakė į partizanus, kad jie sustabdytų karinius žingsnius prieš francūzus. Istiklalo generalinis sekretorius Ahmed Balafrej sako, kad ima kokia savaitė, iki visi partizanai, įskaitant Rifų kalnų berberų-kalnų kovotojus, sulaukys savo žygius.

Istiklalo partija ragina partizanus nutraukti veiksmus, nes francūzai pasižadėjo duoti Marokui nepri-

klausomybę. Bet abejojama, ar partizanų dauguma paklausys Istiklalo. Kai kurios labiau kraštutinės nacionalistinės grupės, kurios turi įtakos partizanuose, stoja prieš tokias paliaubas. Tos grupės sako, kad francūzų pažadas yra tik popierinis, kad nėra garantijų, jog jie tikrai pasitrauks.

"Partizaninė kova pasibaigė, kai paskutinis francūzas kreivis išsinešdins iš šios šalies," pareiškė kai kurie partizanų vadai.

Valdžia stengiasi teisti sergantį W. Z. Fosterį

New Yorkas. — Nors Komunistų partijos pirmininkas W. Z. Fosteris turi 75 metus amžiaus, nors jis serga širdies liga ir nors dar 5 metai atgal buvo nutarta, kad dėl jo negalavimo jis negali būti teisiama, dabar valdžia stengiasi atnaujinti bylą prieš jį. Generalinio prokuroro asistentas Thomas Bolan sako, kad valdžia reikalauš iš teismo atnaujinti bylą prieš Fosterį.

Išlaikytų trumpą bylą. . . Bolanas sako, kad valdžios daktaras Riley egza-

minavo Fosterį ir surado, kad jis serga širdies liga, bet "galėtų išlaikyti bylą, kurioje kasdien sesijos būtų tik dviejų ar trijų valandų ilgio."

Valdžia teigia, kad Fosteris, kuris lieka K P. pirmininku, sunkiai dirba, kas reiškia, kad jis galėtų išlaikyti teismą. Bet Fosterio asmeniniai ir idėjos draugai nurodo, kad tas valdžios žingsnis labai žiaurus, stantantis prvojun Amerikos darbininkų judėjimo seno veterano gyvybę.

Paskutiniai pranešimai

Washingtonas. — Demokratinis senatorius iš Michigano McNamara, kuris išrinktas Detroito darbo uni-jų dėka, griežtai pasmerkė pietinius rasistus demokratų tarpe. Jis sakė, kad diksokratų manifestas yra begėdiškas dokumentas, darantis didelę negarbę mūsų šaliai.

Nicosia. — Britai nušovė 17 metų kiprietį vaikina. Kipriečių nacionalistai tuojau pareiškė, kad britams už tai bus atsimokėta su kaupu.

Detroitas. — Walter Reuther balandžio 5 d. išvyks Indijon. Jo kelionė remia ir finansuoja AFL-CIO vado-

vybė. Reutheris bandysias pakreipti Indijos unijinį judėjimą labiau pro-amerikietiška kryptimi.

Londonas. — Visa darbietiška frakcija parlamentu balsavo už Edeno valdžios pasmerkimą Makario-so suėmimo reikale.

Trenton, N. J. — Sudegus Sv. Marijos katedrai ir klebonijai, sudegė ne tik klebonas Green, bet ir dvi gospadinės.

Belgradas. — Jugoslavijos Komunistų lygos centro komitetas laiko posėdžius.

ORAS NEW YORKE
Sniegas ir lietus

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisve, Inc.

Established April 5, 1911
Every day except Sundays, Mondays and Holidays
110-12 ATLANTIC AVENUE, RICHMOND HILL 19, N. Y.

President V. KAZEL; Sec.-Treasurer, WILLIAM CHAPLES
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES	
United States, per year	\$8.00
United States, per 6 months	\$4.50
Queens Co., per year	\$9.00
Queens Co., per 6 months	\$5.00
Canada and Brazil, per year	\$9.00
Canada and Brazil, 6 months	\$5.00
Foreign countries, per year	\$10.00
Foreign countries, 6 months	\$5.50

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
under the Act of March 3, 1879

APIE J. STALINĄ

ŠIUO METU tiek Amerikos, tiek viso pasaulio spauda daug rašo apie tai, kad Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos XX-ajame suvažiavime buvo kritikuotas J. Stalinas.

Prieš tai, aišku, užsimerkti joks galvojantis asmuo negali, bus jis komunistas ar nekomunistas. J. Stalinas, atsiminkime, per ilgus metus stovėjo socialistinės valstybės priešakyje. Jis buvo jos ideologinis ir valstybinis vadovas.

Suvažiavime apie J. Staliną daugiau negu kuris kitas delegatų kalbėjo A. I. Mikojanas, vienas dabartinių Tarybų Sąjungos vadovų ir buvęs artimas Stalino bendradarbis. Jis lietė J. Stalino nesugebėjimą sudaryti kolektyvinę vadovybę partijoje: jis lietė ir kai kurias jo teoretines klaidas.

A. I. Mikojanas, be kitko, sakė:

“Kolektyvinio vadovavimo principas yra elementarus proletarinei partijai, lenininio tipo partijai, tačiau tenka šią seną tiesą pabrėžinėti todėl, kad maž daug per 20 metų mes faktinai neturėjome kolektyvinio vadovavimo, klestėjo asmenybės kultas, pasmerktas dar Markso, o po to ir Lenino, ir tai, žinoma, negalėjo nepadaryti nepaprastai neigiamos įtakos padėčiai partijoje ir jos veiklai...”

Dabar, sakė Mikojanas, “per paskutinius trejus metus atkurtas kolektyvinis Komunistų partijos vadovavimas lenininio principingumo ir lenininės vienybės pagrindu...”

Liesdamas teoretinius Stalino darbus, Mikojanas pabrėžė:

“Analizuojant šiuolaikinio kapitalizmo ekonomikos būklę, vargu ar yra teisingas žinomas Stalino pasakymas ‘Ekonominėse socializmo TSR Sąjungoje problemose’ (Brošūra, kurią Stalinas parašė prieš savo mirtį. — ‘L.’ Red.), liečiantis JAV, Angliją ir Prancūziją, apie tai, kad po to, kai pasaulinė rinka suskilo, ‘gamybos apimtys tose šalyse mažės.’ Šis teiginys nepaaiškina sudėtingų ir prieštarų šiuolaikinio kapitalizmo reiškinų bei fakto, kad kapitalistinė gamyba auga po karo daugely šalių.”

Mikojanas nurodė, kad ir istoriniai veikalai, rašyti per suminėtajį laikotarpį, nėra pilni, kadangi juose kai kurie asmenys išgarbinami, o kai kurie veikėjai visai nesuminėti. Tai reikės taisyti, sakė pranešėjas.

VISA TAI RODO, kad po Stalino mirties partijos vadovybė atidžiai, kritiškai išnagrinėjo Stalino veiklą, jo darbus. Išnagrinėjusi, surado, kad jis šen ir ten darė klaidų, kad daug tu klaidų parėjo iš to, kad buvo per daug pasitikėta vienam asmeniui. Ir dabar partija — ypatingai šis suvažiavimas — griežtai pasisako už tai, kad vadovybė turi būti kolektyvinė, kad vienas asmuo, tegu jis bus ir gabiausias, neišvengs klaidingų darbų, žalingų partijai ir visam kraštui.

Aišku, tokį supratimą, tokį partijos nusistatymą sveikins kiekvienas marksistas, nežiūrint, kur jis begyventų.

Aišku ir tai, kad dėl “asmenybės kulto” klestėjimo kalbė turi prisiminti (be abejo, jė ir prisimins) visi tie, kurie vadovybėje buvo ir kurie prieš jį nekovoję pirmiau.

Tiems marksistams, kurie toli nuo Maskvos gyvena, be abejo, ne kaip atrodė tas pernelyg aistringas Stalino garbinimas, kur reikėjo ir kur ne.

Pernelyg dažnus J. Stalino atvaizdų dėjimas spaudon, jo šlovinimas beveik kiekviename straipsnyje, jam (dar gyvam esant) paminklų statymas, kapitalistiniuose kraštuose gyvenantiems marksistams, be abejo, neatrodė reikalingas.

Kremliaus laikymas tarsi kokia užburta vieta; pernelyg didelis “paslapčių saugojimas” ir kiti dalykai, su tuo susiję, kaip dabar atrodo, nedavė partijai naudos.

Visus tuos trūkumus dabartinė kolektyvinė vadovybė pasiryžo ištaisyti.

Mikojanas šitaip sakė:

“Remdamasis kolektyvinu vadovavimu ir Komunistų partijos vienybe, Centro Komitetas drąsiai atskleidė susikaupusius per praėjusius metus klaidas ir trūkumus, ryžtingai ėmė jų taisyti ir šalinimo visuose politinės veiklos, ūkinės, kultūrinės ir partijos vidinės statybos baruose...”

“Nebūtų perdėta pasakius, kad po Lenino partijos XX suvažiavimas yra svarbiausias suvažiavimas mūsų partijos istorijoje. Lenino dvasia ir leninizmas persunkia visą mūsų darbą ir visus mūsų nutarimus, tarytum Leninas gyvas ir yra kartu su mumis.”

IVAIRUMAI

Įrankių gamintojai

Niekuomet laikraštyje neteko pastebėti straipsnių apie taip vadinamą “tūlmekerių” darbą. Taigi, čia noriu šiek tiek supažindinti skaitytoją su tūlmekerių amatu. Būti pilnu įrankių dirbėju-tūlmekerių reikalinga ilgo lavinimosi ir daug patyrimo. Tačiau ne visi tūlmekeriai yra vieno do gabumo ir sumanumo: gabesniems pavyksta išmokyti to amato per trumpesnę laiką ir su mažesniais pastangomis.

Šiuo tarpu daugelyje dirbtuvių yra didokas trūkumas patyrusių amatininkų-tūlmekerių. Daugelyje miestų laikraščiai deda skelbimus, pajieškodami tūlmekerių, planų braižytojų ir kitokių amatininkų. Tūlmekeriai šiuo tarpu daugelyje dirbtuvių gerokai apmokami — ypatingai didesniuose industriniuose miestuose.

Tūlmekeriai būtinai privalo būti gerai susipažinę su įvairiomis mišiomis; taigi tūlmekeriui dažnai prisieina pavartoti ir geometriją. Kaip ant kurių smulkių darbų reikalingas labai tikslus matavimas, colis dalinamas į tūkstantį dalių, o dar ant smulkesnių ir tikslesnių darbų — tūkstantinė colio dalelė dar dalinama į dešimtadales ir smulkesnes.

Tūlmekeriai būtinai privalo būti gerai susipažinę su įvairiomis mišiomis; taigi tūlmekeriui dažnai prisieina pavartoti ir geometriją. Kaip ant kurių smulkių darbų reikalingas labai tikslus matavimas, colis dalinamas į tūkstantį dalių, o dar ant smulkesnių ir tikslesnių darbų — tūkstantinė colio dalelė dar dalinama į dešimtadales ir smulkesnes.

Ant kai kurių smulkių darbų, kartais paprastus mikrometras nenustato tikslaus matavimo, todėl kai kurios dirbtuvės turi tam tikrus proektorius, kuriais apšviečiama matuojama dalelė ir ant didelio stiklo parodoma tos dalelės ir įrankio šešėlis, kuris padidina 50 kartų. Tokie proektoriai laikomi tamsiuose kambariuose, kur šviesa gali ant tokio tamsaus stiklo padaryti aiškų šešėlį.

Viš desėtko metų tam atgal, arba, geriau sakant, prie Antrąjį pasaulinį karą, mūsų šalies dirbtuvės pirkdavosi karbaloidą iš Vokietijos, bet prasidėjus karui, mūsų dirbtuvės negalėjo gauti karbaloido iš Vokietijos, tuomet pradėjo gamintis šioje šalyje, tačiau iš pradžių karbaloido medžiaga buvo maždaug vienodos kainos su sidabru. Tačiau pradėjus karbaloidą gaminti plačia skale, šios medžiagos kaina kiek sumažėjo.

Karbaloidas yra panašus į plieną, bet nepaprastai kietas. Tačiau numetus didesnį smūgį karbaloido medžiagos ant cementinės aslos — karbaloidas sutrūksta. Pavyzdžiui, geriausiai užkietintą plieną, karbaloido medžiagos padirbtas gražtas grėžia skyles arba pjauna.

Kita medžiaga, kuri labai lengvai pjauna kėčiūsią plieną, tai guminiai tekelukai, kurių medžiaga susideda iš smalos, gumo, žvyro ir, rodos, tam tikra dalis stiklo. (Dėlei šios medžiagos sudėties neesu per daug tikras, nes tik vieną kartą šiuos žodžius rašančiam metalurgijos inžinierius aiškino). Vienok šie guminiai tekelukai yra tokie trapūs, kad ploną tekelą.

Metriniai matai taip skaitluojasi — 10 milimetrų — 1 centimetras 10 centimetrų — 1 decimetras 10 decimetrų — 1 metras 10 metrų — 1 dekametras 10 dekametrų — 1 hektometras 10 hektometrų — 1 kilometrą.

Vienas milimetras yra maždaug lygus 1-nai 25-tai dalelei colio. Vienas metras yra lygus 3.28083 pėdos. Kilometras yra lygus 0.62137 amerikoniškos mylios.

Metrinė sistema naudoja-

ma Sovietų Sąjungoje (įskaitant Lietuvą), Vokietijoje, Prancūzijoje ir visose kitose šalyse (išskiriant Angliją).

Tūlmekerių matavimo įrankiai yra gana brangūs. Paimkime, pavyzdžiui, francūzo išrastą matavimo įrankį — Vernier, kuris kainuoja virš šimto dolerių. (Vernier, vadinamas matavimo įrankis, nes jo išradėjas, francūzas, ir buvo vardu — Vernier). Kai kurios įrankių dirbtuvės kaip tik ir pagamina Vernier įrankius, uždedant ant vieno šono to įrankio amerikoniškus matus, o ant kito šono Europos metrinis matas.

Daugelis matavimo įrankių turi labai mažas skaitlines ir todėl tūlmekeriai daugumoje vartoja skaitymui tu skaitlinių padidinamus stiklus. Taipgi ir prie smulkių darbų labai daug vartojama padidinami stiklai.

Iš tūlmekerių daugumoje nereikalaujama didelės paskubos, bet kad tik būtų tiksliai ir tinkamai atliktas darbas. Taigi tūlmekeriai daugiausiai dirba lėtai, bet atsargiai, kadangi, kaip kartais tūlmekeriais prisieina dirbti ant vienos kojos dalies bent ištisus savaites ir ilgiau, tuomet tokia dalis ar įrankis, suprantama, pasidaro gana brangus.

Tūlmekeriai labai dažnai prisieina dirbti su nauja medžiaga — Karbaloid. Tai yra nepaprastai kietas metalas, kurio netgi paprastas tekelas negali nutekinti arba paastrinti, todėl tą “karbaloid” medžiagą aštrina arba tekina su deimantiniais tekelukais. Deimantiniai tekelukai yra gana brangūs — kiek didesnis toks tekelukas kainuoja kelerą šimtų dolerių.

Viš desėtko metų tam atgal, arba, geriau sakant, prie Antrąjį pasaulinį karą, mūsų šalies dirbtuvės pirkdavosi karbaloidą iš Vokietijos, bet prasidėjus karui, mūsų dirbtuvės negalėjo gauti karbaloido iš Vokietijos, tuomet pradėjo gamintis šioje šalyje, tačiau iš pradžių karbaloido medžiaga buvo maždaug vienodos kainos su sidabru. Tačiau pradėjus karbaloidą gaminti plačia skale, šios medžiagos kaina kiek sumažėjo.

Karbaloidas yra panašus į plieną, bet nepaprastai kietas. Tačiau numetus didesnį smūgį karbaloido medžiagos ant cementinės aslos — karbaloidas sutrūksta. Pavyzdžiui, geriausiai užkietintą plieną, karbaloido medžiagos padirbtas gražtas grėžia skyles arba pjauna.

Kita medžiaga, kuri labai lengvai pjauna kėčiūsią plieną, tai guminiai tekelukai, kurių medžiaga susideda iš smalos, gumo, žvyro ir, rodos, tam tikra dalis stiklo. (Dėlei šios medžiagos sudėties neesu per daug tikras, nes tik vieną kartą šiuos žodžius rašančiam metalurgijos inžinierius aiškino). Vienok šie guminiai tekelukai yra tokie trapūs, kad ploną tekelą.

Metriniai matai taip skaitluojasi — 10 milimetrų — 1 centimetras 10 centimetrų — 1 decimetras 10 decimetrų — 1 metras 10 metrų — 1 dekametras 10 dekametrų — 1 hektometras 10 hektometrų — 1 kilometrą.

Vienas milimetras yra maždaug lygus 1-nai 25-tai dalelei colio. Vienas metras yra lygus 3.28083 pėdos. Kilometras yra lygus 0.62137 amerikoniškos mylios.

Metrinė sistema naudoja-

Istorija ir informacija

Rašo D. M. Solomskas

Ar tas yra galima?

AR GALIMAS GELEŽINKELIŲ IR AUTOMOBILIŲ KELIAS IS NEW YORKO Į VILNIŲ?

Vėlesniu laiku spaudoje vėl pasirodė žinių apie tai, kad tarybiniai inžinieriai kelia klausimą, kad sujungti Senąjį Pasaulį su Naujuoju Pasauliu geležinkelio ir plento keliu. Siūlymas yra, kad bendromis pastangomis Tarybų Sąjunga iš Sibiro, o Jungtinės Valstijos iš Alaskos, padarytų tiltą per Beringo sąsiaurį.

Tai jau ne pirmą kartą mokslininkai kelia tą klausimą. Pameniu, kad savo laiku velionis prezidentas F. D. Rooseveltas, kalbėdamas apie būsimą pasaulį po Antrojo pasaulinio karo, minėjo, kad pravedimas vieskelio per Alaską ir jo sujungimas per Beringo sąsiaurį su Sibiru duotų daugeliui žmonių darbo, o tas kelias turėtų didelės reikšmės pakėlimui tų kraštų ekonominės lygmalos.

Dabar vėl tarybiniai mokslininkai kelia tą klausimą ir įrodinėja, kad su pagalba atominės energijos sujungimas Alaskos ir Sibiro per Beringo sąsiaurį pilnai galimas. Jie įrodinėja, kad pravedimas geležinkelio ir plento kelių ekonominiškai pasitarnautų kaip Jungtinių Valstijų, taip ir Tarybų Sąjungos gerovei; labai palengvintų ir pagerintų tame Sibiro ir Alaskos krašte žmonių gyvenimą, nes būtų galima ten padaryti žymiai šiltesnį klimatą.

KIRVARPOS SUNAIKINIMAS

Atsiradęs balduose kirminas — kirvarpa padaro nemažą žalą. Kaip ją galima sunaikinti?

Gera priemonė yra smarkiai kvepiančių medžiagų mišinys. Vaške ištirpykite kiek naftalino, pridėkite 4 šaukštus terpentino ir 1 šaukštą žibalo. Šiuo mišiniu patepkite baldų vidines sienes.

Vietovėse, kur auga ažuolai, kovai su kirvarpa galima panaudoti švežias giles. Išvalę, supilkite jas į koki nors platų ir žemą indą ir pastatykite baldo viduje. Kvapo patrauktį, kirminai susirinks prie gilių.

Indų pasakaitė apie du baisius tinginius

Indijoje žinoma sekama pasakaitė:

Kartą buvo nutarta išaikinti, kas tingiausias žmogus Indijoje. Po ilgų ieškojimų, pagaliau buvo rasti du didžiausi tinginiai. Tačiau jokių būdų negalima buvo išaikinti, kuris jų tingesnis. Tuomet buvo pastatytas medinis namas, jame apgyvendinti tinginiai ir nuspręsta padegti namą. Tas, kas ilgiau liks degančiame pastate, turėjo būti pripažintas tingiausiu žmogumi Indijoje.

Kai namas užsidegė, pirmasis tinginys paklausė: — Iš kur čia taip ryškiai šviečia saulė?

Antrasis atsakė: — Kas tau darbo? Nėr ko jaudintis! Neapsimoka net pažvelgti.

Ir abu tinginiai budėjo.

Ar tas yra galima?

Jau kiek dabar mokslininkai ir pasaulinė technika yra pasiekus, tai atrodo, kad toks kelias pilnai galimas. Laikė Antrojo pasaulinio karo Jungtinės Valstijos bendrai su Kanados vyriausybe veik per visą Kanadą nuo Jungtinių Valstijų link Beringo sąsiaurio pravedė plentą. Po karo jis taip pat plečiamas, suprantama, vyriausiai kariniais sumetimais. Taigi, galima sakyti, kad iš New Yorko ir toliau iš pietų per Kanadą jau yra automobilių kelias link Beringo sąsiaurio. Tiesa, jis daugelyje vietų dar labai prastas. Bet jį jau nesunkiai galima pagerinti. Turint plento kelią, nesunku yra praveisti ir geležinkelio kelią.

Tarybų Sąjungoje visu smarkumu tiesiami geležinkelių ir plentų keliai. Kaip sėkmingai ir greitai tie darbai atliekami, parodo neseniai praveistas sujungimas geležinkelių linija Maskvos-Ulano-Batoro ir Pekino (Tarybų Sąjungos, Mongolijos ir Kinijos respublikų sostinių). Aišku, kad Tarybų Sąjunga imasi kelių pravedimo ir Sibire linkui Beringo sąsiaurio.

Taigi, jeigu ne tas “šaltasis karas”, kuris tiek daug abiejų šalių prarija energijos ir turto, jeigu būtų susitarimas tarp Jungtinių Valstijų ir Tarybų Sąjungos vyriausybių, tai būtų pilnai galima praveisti plento ir geležinkelio kelius iš abiejų pusių linkui Beringo sąsiaurio.

Ar nugalimas Beringo sąsiauris?

Senasis Pasaulis (Azija, Afrika ir Europa) per Sibirą visai arti sueina su Naujuoju Pasauliu (Amerika) tame pasaulio krašte.

Sausžemius čia skiria tik Beringo sąsiauris, kuris siauriausioje vietoje yra tik 40 amerikoniškų mylių pločio, o viduryje Beringo sąsiaurio yra Diomedės salos, kurių viena priklauso Sovietams, o kita Jungtinėms Valstijoms. (Savo laiku Alaska ir dalis Kalifornijos buvo dalimi Rusijos, bet Rusija Amerikai pardavė tuos kraštus 1867 metais). Mokslas parodo, kad Amerikos sausžemis ir buvo apgyventas žmonėmis, kurie atėjo iš Sibiro per Beringo sąsiaurį. Kitais žodžiais, pirmasis kelias tarp Senojo Pasaulio ir Naujojo Pasaulio ir buvo per Beringo sąsiaurį.

Rusijai paveldėjant vis didesnius Sibiro plotus, 1648 metais kazokų būrys S. Dežnievo vadovystėje pasiekė Beringo sąsiaurį, tai yra, priėjo sausžemio galą. 1728 metais rusų mokslininkų grupė priešlaikėje su Beringu plačiau ištyrė toje srityje sausžemį ir vandens juostą. Todėl tas sąsiauris buvo pavadintas Beringo sąsiauriu jam žinimui grupės vadovo vardo. Vėliau rusų mokslininkai M. Gvozdevas ir I. Fiodorovas 1732 m., o 1791-1792 metais Bellingsenas ir Si-račevas, pilniausiai ištyrinėjo Beringo sąsiaurio geografines ir kitokias savybes.

Pasirodo, kad Beringo sąsiauris nėra gilus. Daugiausiai yra tik apie 100 pėdų gylis, o vietomis yra duobių iki 150 pėdų. Ta ypatybė, kad ten negilu, tai ir sulauko pro Beringo sąsiaurį veržiamasi iš Šiaurinio vandenyno šalto vandens ir ledų srovių, taip, kad tarpe Alaskos ir Sibiro jūros, kurios taip pat vadinasi Beringo jūromis, yra laisvos nuo ledų.

Tarybiniai mokslininkai mano, kad būtų galima pastatyti tiltas su užtvanka skersai Beringo sąsiaurio. Tiltas sudarytų traukinių ir automobilių kelią tarpe abiejų žemynų, o užtvankos pagalba būtų galima galutinai sulaukyti šaltąjį vandens srovę iš Šiaurinio vandenyno. Jeigu tai būtų atsieita, tai žymiai pasidarytų šiltesnis oras, kaip Alaskoje, taip Sibire, Beringo jūrų srityje. Tas sudarytų kelių laipsnių šiltesnį orą Kamčatkos, Pamaro ir Japonijos srityje. Žinoma, kada būtų imtasi darbo, tai mokslininkai ir inžinieriai dar galėtų daugelį kitų naudingų pusių atidengti.

Stojasi klausimas: ar galimas tiltas per tokį vandens plotą? Žinoma, tai nelengvas darbas. Bet tarybiniai inžinieriai sako, kad galima. Matyti, kad jie turi paruošę planus.

Pasaulyje yra ir dabar ilgy tiltų, bet tokio ilgio (apie 20 mylių, kokį sudaro tarpas tarpe vieno ir kito krašto iki Diomedės salų) dar nėra. Yra pasaulyje plaukiojančių tiltų, tai yra, kurie laikosi ant laivų, su pagalba inkarų, bet tarybiniai mokslininkai kalba apie užtvankinį tiltą. Yra galimybė pradžioje traukinius ir automobilius pervežti plukdančiais (ferry) laivais. Dar apie 50 metų atgal, kada Sibiro geležinkelis buvo nebaigtas aplinkui Baikalo ežerą, tai rusai tokiais laivais keldavo skersai ežerą traukinius. Tokių laivų pagalba būdavo vežami traukiniai iš Krasnovodsko į Užkaukaziją per Kaspijos jūrą, kurios dvigubai platesnės, negu Beringo sąsiauris.

Mes nesame technikos specialistai, kad tatau išdėstyti. Mes žinome, kad mokslas ir technika jau toli nužengė pirmyn nuo to laiko, apie kurio pavyzdžius kalbame. Mes suprantame, kad darbas būtų milžiniškas, bet ir žmonijai nauda būtų didelė. Milžiniški plotai Sibire, Alaskoje ir Kanadoje būtų sujungti su pasaulio centrais. Atsidarytų galimybė iš tų plotų išgauti didžiulius gamtos turus ir ten atgabenti tatau, kas ten reikalinga.

Reikia suprasti, kad toks kelias pasitarnautų apgyvendinimui milžiniškų plotų, kurie dabar labai retai apgyventi. Bet svarbiausia, kiek tai būtų žmonijai džiaugsmo ir vilčių, jeigu dviejų didžiausių ir galtingiausių valstybių mokslininkai dirbtų darbu, kuris būtų naudingas žmonijai, vietojie kalbų ir prisirengimo prie karo, vietojie atominių ginklų gaminimo ir vystymo toliau pasiekiančių raketų.

2 psl. Laisvė (Liberty). Pank. Kovo (March) 16, 1956

Mokina televizijos pataisy ir kito ko

Turintiems liuosų vakary brooklyniečiams verta pasinaudoti East New Yorko vidurinėje mokykloje (IIS) teikiama mokamais vakari- niais kursais.

Tarpe kitų, kuriuose dar yra liuosų vietų, galima mokytis televizijos pataisų, namų vidaus puošimo, fotografijos, skaityti "blueprints", taipgi kitų dalykų.

Mokykla randasi prie Pennsylvanijos ir Dumont Aves.

Elizabeth, N. J.

Seštadienį, susitarę su kaimynais, nuėjome į lietuvių Laisvės salę, kurioje Operetės Choras iš Brooklyno perstatė operetę "Joninių Burtai." Rengė tautininkų skyrius, geriau sakant Tysliavos pasekėjai, dipukai. Sakoma, rengiam perstatymas lėšuos \$400. Ir jeigu teisybė, kad tiek lėšuos, tai tautininkų dipukų skyrius sulind į gražią skylę. Publika galėjo būti mažiau dviejų šimtų. Sakoma, bažnytiniai jų parengimą boikotavo, kadangi tautininkai esą nusistatę prieš tikėjimą. Gali būti ir tiesos, kadangi senos kartos lietuvių beveik nieko nebuvo. Dalyviai vieni dipukai ir jaunesnės kartos.

Operetė "Joninių Burtai" pabėgėlių atžvilgiu jiems gera. Tačiau senos kartos lietuviams amerikiečiams ji be-reikšmė. Pavyzdžiui, pradedant operetę ir neatidarius uždangos choras dainuoja "Tykiai, tykiai Nemunėlis teka," tai visiems žinoma liudies daina. Antra, uždangai pasikėlus irgi sena lietuvių daina. Ir vėliau įmaišoma bereno su merga per visą lošimą nemelė vieno kitam. Nors mergina deda visas pastangas jaunikiui įtikti, bet jįsai jos nemylti. Nemylimos merginos tipas pritaikytas. Išvaizda nekokia, bet ji savo rolėje ti-ko.

Antras aktas išrodo, kaip Amerikos Kalėdų diedukas, su žila barzda ir raudonu pal- tu, turintis didelę lazda ran-koje ir iš šonų vėliavos su elektrinėmis lemputėmis. Sia- me akte jau esą ir propagan- dos už laisvą Lietuvą. Sumi- nimas ir Sibiras. Tačiau jiems priešinga valstybė, kuri, jų supratimu, turi pavergusi Lie- tuvą, neminama. Ir iš susirin- kusių dipukų sulaukia aplo- dishmentų.

Vadovaujančiose rolėse vy- rų vardų patirė neteko, bet iš moterų tai V. Prackienė (Tamkiūtė) tarpe choriečių atrodė staidžiųjų kaip jų mo- tina iš senosios kartos, nors čia gimusi ir man ji gerai pa- žįstama iš praeities laikų.

Choro dainos ir šokiai at- likti gerai. Patsai vaidini- mas, nudavimai ir nelauki- mas suflioriaus, kad paduotų pradžios žodžius, geras. Rei- škia, susimokinę gerai. Chore yra jaunimo, kaip vyrų, taip ir moterų.

Idomus dalykas tas: pasi- baigus lošimui, vakaro pirmi- ninkas, kurio vardo neteko sužinoti, perstatė žymesnius choristus ir ant pabaigos perstatė kompozitorių Žilevi- čių. Žilevičius bando sakyti kalbą, bet kalba silpna ir to- liau sėdintiems nesigirdi. Bet jau planas ir sėdintieji suke- lia triukšmelį ir nenori, kad Žilevičius kalbėtų! Tačiau pirmininkas biskį susirinku- sius nuranina, ir Žilevičius dar pasakęs kelis žodžius nu- tyta. Šalia manęs sėdintis sa- ko: tas senis tegu eina baž- nyčion vargonų groti, bet ne mums kalbą sakyti...

Jau seniai mačiau kompo- zitorių Žilevičių. Atrodo gero- kai senstelėjęs ir, matomai, dipukų tarpe turi mažai pa- sekėjų.

Chore yra gerų balsų, kaip vyrų, taip ir moterų.

Dalyvis

Manhattan turi daugiausia barų New York'e

SLA (State Liquor Author- ity) pravedė statistinį apskai- čiavimą, kuri New York'o da- lis turi daugiausia barų-saliū- nų. Pasirodė, kad Manhat- tanas žymiai pralenkia Bronx, Queens, Richmondą ir Brook- lyną. Mažiausia barų yra Bronx, kur vienas baras ten- ka 1,537 gyventojams. Kiek daugiau žmonės geria Brook- lyne, kur 1,267 gyventojai tu- ri naudotis vienu baru. Queens geria smarkiau, nes ten vienas baras tenka 1,055 gyventojams, bet Richmond- e dar smarkiau, kur vienas ba- ras tenka 618 gyventojų.

Visus pralenkia Manhatta- nas, kur vienas baras tenka 548 gyventojams.

Manhattano gyventojai, be- gi, sako, kad ta statistika ne- teisinga. Ji neteisinga todėl, kad Manhattane dirba žymiai daugiau žmonių, negu gyve- na, o tie po darbo ar pietų pertraukos metu neretai už- sūka į barus. Į barus užsu- ka ir tūkstančiai turistų, ku- rie atvykę New York'an be- veik išimtinai Manhattane ir sukinėjasi.

Už valdančiųjų partijų dvikovą užmokame mes

Daug prikaltė abiejų val- dančiųjų partijų lyderiai Vals- ties seimelyje apie numazi- nimą taksų, mokamųjų New York'o valstijai už savo už- darbį ir bendras pajamas. O spaudoje prirašyta sieksniai kaip demokratai ir republiko- nai nori numazinti taksus.

Dabar jau užtikrinta, kad šiemet numazinti nebus. Sako: "kitais metais."

Kiti metai jau bus po pre- zidentinių rinkimų—dar sun- kesnė byla, nebent darbo žmo- nės į visas įstaigas išrinktų žy- mų skaičių savo atstovų šiuo- se rinkimuose, lapkričio 6-a.

Visas dalykas apie tuos taksus ėjosi daug maž taip: Republikonai sakė, kad jie norėtų taksus numušti 50 mi- lijonų. Bet jie nesakė, kad tiek numušus pajamų taksus turėtų pakelti gasolinos tak- sus. Jie būtų numušę lygų procentą biedniokui, kaip ir milijonierui.

Gubernatoriaus Harrimano taksų planas buvo numušti pa- jamų taksus 40 milijonų. Bet juos numušti ne visiems vie- nodu proc., bet tik po penki- nę kiekvienam taksų mokėto- jui ir su penkinės nuolaida kožnam išlaikytiniui. Šis pa- siūlymas būtų buvęs prielan- kesnis eiliniam darbo žmogui.

Republikonai balsavo prieš gubernatoriaus planą, o gu- bernatorius atmetė (vetavo) republikonų planą.

Kalbinkite savo kaimynus užsiprenumeruoti Laisvę.

AIDO CHORAS

Pamokos įvyksta kas penkta- dienio vakarą, Liberty Audito- rijos muzikos kambaryje. Pra- džia 8 val., baigiasi 10. Visi chorisistai prašomi atvykti. Dar laukiami ir nauji.

Aido Choro valdyba

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
BROOKLYN, N. Y.
Geras Patyrys Barberis

Amalgameitų unija pradėjo derybas

Amalgameitų siuvėjų unija pradėjo derybas su drabužių fabrikantų organizacija už naują kontraktą visai tai in- dustrijai. Paliečia 150,000 kriaučių po visą šalį.

Sakoma, kad reikalaus pa- didinti mokesčių ir pagerinti apdraudą. Kriaučiai nėra gavę algos pakėlimų jau per ilgą laiką. Unijos prezidentas Potofsky, kuris vadovau- ja deryboms, prieš kurį laiką kriaučiams sakė, kad padėtis industrijoje pagerėjusi ir lai- kas patogus reikalauti ir gau- ti priedų.

Dėl neatsakymo sekmadienio paskaitoj klausimo

Praėjusį sekmadienį po skai- tytos Lietuvių Kultūriniam Centre paskaitos "Pasaulio apskritumas ir judesiai, tarp kitų klausimų, vienu buvo dvišlopis klausimas apie gra- vitaciją. Pirmąjį klausimo dalį atsakius, pamišta atsak- kyti antrąjį jo dalį. O tai labai įdomi klausimo dalis. Atsiprašau klausėjo, kuris klausė ne savo įdomumui, o klausimo formoj patarė kitų žiniui tą punktą praplėsti.

To klausimo dalimi buvo: **Koks skirtumas daikto svo- rų būty perkelus jį nuo žemės į kitą dauso kūną?**

Taigi, bandau jį tai atsakyti. Nuo žemės į kitą dauso kūną perkeltų daikto svoris priklausytų nuo to kūno ma- sės (ne apimties). Jei to dau- sos kūno masė būtų už mūsų žemę mažesnė (lengvesnė), tai ir perkeltų žemiško daik- to svoris būtų mažesnis. Gi jei daiktas būtų nukeltas ant didesnės (sunkesnės) masės dauso kūno, tai ir perkeltų daikto svoris būtų sunkesnis.

Mūsų šio mėsulio gravitaci- ją skaitoma tik vienas šešta- dalis mūsų žemės gravitacijos, tai ir žemiškas daiktas ant jo svėrty tik vieną šestadalį to, kiek jis svėrty ant žemės.

Žvaigždė Sirius yra kom- ponentė dviejų žvaigždžių sis- temos. Jos sankelivė yra ma- žytė, nuoga akimi nematoma žvaigždutė, bet jos masė stė- bėtinai susikonscentravusi (su- sispaudusi). Žvaigždė ma- žytė, nykštutė (white dwarf), bet masės ji turi daugiau negu kai kurios už ją dides- nės žvaigždės. Apskačiuoja- ma, kad jei iš jos medžiagos būtų padarytas golfo sviedinė- lis (ball) ir padėtas ant žemės paviršiaus, tai jis, kaip geležis per vandenį, skęstų per kiekiausias žemės klodus link jos centro,—toks tas svie- dinėlis būtų sunkus.

Taigi, jeigu žmogus nusi- leistų ant tos žvaigždutės, tai jis ne tik negalėtų ant savo kojų pastovėti, bet gal būtų tos žvaigždutės traukos prie jos paviršiaus pritrėkštas tik kaip skysčio taškas.

Viliusi, kad paskaitą ir kalbamąjį klausimą girdėju- siems šio pakaks. S. V.

ACA galerijoje atsidarė pa- žangaus dailininko M. Soy- er'io paveikslų paroda.

MATTHEW A.
BUYUS
(BUYAUSKAS)
LAI DOTUVIŲ
DIREKTORIUS
426 Lafayette St.
Newark 5, N. J.
Market 2-5172

Žmonės nori žinoti, ką komunistai kalba

Brighton kaimynijos cen- tre kovo 12-os vakarą buvo surengta prelekcija aiškinimui to, kas svarstyta, kas tarta Tarybų Sąjungos Komunistų partijos suvažiavime. Prele- gentu buvo Max Weiss, Ame- rikos Komunistų partijos vi- sašališkojo komiteto narys.

Pirmadienio vakaras, žino- mas komunistas kalbėtojas neatšaldė brooklyniečių smalsumo žinoti apie tarybi- nės komunistų partijos pla- nus. Apie 250 publikos per- pildė salę. Gi panašių mitin- gų toje pat tamoje vykdoma daugelyje miestų daly.

AFL-CIO nesiskubina padėti Westinghouse streikieriams

Vietinis savaitraštis "Na- tional Guardian" sako, kad AFL-CIO toli nepadeda West- inghouse streikieriams, kaip galėtų. Keletas AFL-CIO uni- jų lieka dirbti Westinghouse dirbtuvėse, nors išeidamos streikan jos žymiai padėtų elektristų unijai (IUE) laimė- ti streiką greičiau.

Westinghouse darbininkai prašo piniginių paramos strei- ko vedimui, sako "National Guardian" ir pavienės unijos, ypatinai tos, kurios priklaus- sė prie CIO, atsiliepia, ly- giai, kaip atsiliepia visokie lokalai New York'e, kurie siunčia paramą streikieriams. Nuskersai upės, New Jersey vals- tijoje. Bet didžiosios AFL- CIO unijos savo streiko fondų tam reikalui dar nepajudino.

Laikraštinkai klausinėjo Trumanaitę ir sužieduotini

Kai tik buvo sužinota, kad eks-prezidento Trumano duk- tė Margaret ištėkės už "Times" korespondento Clif- ton Daniel, laikraštinkai pradėjo juos sekti, kad gauti interviu. Daniel taip perse- kiojamas buvo priverstas pa- likti kelioms dienoms savo darbą "Timese" (nes telefo- nas perdažnai skambino), o Trumanaitė turėjo kitaip siapstyti.

Vienok, jie buvo "sugauti" viename viešbutyje ir sutiko atsakyti į klausimus.

Kodėl Danieliai patinka? Ogi, jis toks vyras, kuris mo- ka įsakyti. Ji seksianti jį vi- sur, nepaisys savo karjeros—jis pirmoje eilėje. Taip sakė Trumano dukta.

Ar ji norėtų su juo vykti Maskvon? (Daniel ilgoką laiką ten buvo koresponden- tu.) — Žinoma, žinoma, Mas- kva labai įdomi vieta.

Vedybos įvyks balandžio mėnesį. Jos bus paprastos, "kaip priitinka kukliai Marga- retai," sakė Daniel.

Valdinė komisija leido Scarsdale busų firmai pakel- ti fėrus. Firma operuoja 5 svarbias linijas Westchester apskrityje.

Arklių lenktynių savininkų užlaikytojai šiemet turės pri- dėti dar po pusdoleriuką ir geležinkelio kompanijai. Nu- matoma, kad ten gaus leidi- tijoje. Bet didžiosios AFL- CIO unijos savo streiko fondų tam reikalui dar nepajudino.

Fairchild fabrikuose kai kas laimėta

Fairchild Aircraft darbinin- kams Long Island šapose ruo- šiantis streikuoti firma suti- ko patenkinti inžinų, taipgi ir "guided missile" skyrių darbi- ninkų reikalavimus. Koki šio laimėjimai dar nebuvo žino- ma, pirmiau paduoda darbi- ninkams balsuoti, ar jie pri- ims.

Darbininkus atstovauja United Auto ir Machinists unijos, dalyvaujant visašališ- kosios valdžios tarpininkams. Stratos šapose tebestreika- vo apie 540 mašinistų.

Pradžioje šios savaitės vėl buvo panaujintos derybos su Republic firma, kurios dar- bininkai streike bagia 4-a sa- vaičę. Ten taipgi dalyvauja valdiniai tarpininkai.

Įkalintas Michigan valsti- joje už nemokėjamą taksų brooklynietis gengsteris Al- bert Anastasia įtariamasis prie- žastimi dingimo 4 asmenų. Gal bus vėl teisiamas.

Jersey City įkalinti 8 bu- vę ir dabartiniai valdinio pa- silinksminimų departamento šu- lai kaip palaikę nedirbančių "darbininkų" ir jų vardu iš- mokėję "algas."

Pranešimas

DETROIT, MICH.

Bus rodomos labai įspudingos fil- mos. Dainų Vainikas ir Sudrumsta Sirdis. Rengia L.D.S. 21 Kuopa. Ivyks sekmadienį, kovo-March 18 d. Draugijų Svetainėje, 4097 Porter St. Rodis George Klimas. Pradžia 6:30 val. vakare. Įžanga 75c. Kvie- čiams visus atsilankyti.

Komisija
(50-52)

NEW YORK

HELP WANTED—FEMALE

Motiniška moteriškė priežiūrai 6 metų vaiko, atlyginimui kambarys, valgis ir mažas primokėjimas. Lankoma šeima. Primtina kad ir senyva moteris. Turi kalbėti an- gliškai. Saukite: L.I. 4-0321. 9-12 A. M. arba 6-10 P. M. (52-54)

NAMŲ DARBININKŲ

Bronx apartamentas, guolis vietoje, turi mylėti vaikus. Kalbanti kiek angliškai arba vokiškai. Gera mo- kekstis tinkamai moteriškai. Sau- kites Kl. 3-6708 (1-3 P. M. arba po 8 P. M.). (52-54)

REAL ESTATE

RAYSIDE. 3 aukštų namas. Pui- kioje vietoje, arti Long Island ge- lžinkelio ir 4 buso sustojimai. 2 krautuvis, 1 ofisas, 1 apartamentas. Taipgi 80x100 plotas, profesiona- lui arba lengvai dirbtuvei. Saukite **George Mombberger, RA. 9-0557** (48-51)

Hempstead. Tarpautinė kaimy- nystė. Cape Cod. 80x100. Mū- rinis. Prijungtas garadžius, 4 mie- gurniai, įstaisytas sklepas. Apa- drytas patio. Aluminums storms. Sprinkler. Dvi įstaisytos vonios. Rokuojama \$25,000. \$17,000 su nu- stoliu. IV. 1-8730. (48-54)

East Meadow. viduryje L. I. namų statytojas nupigintai parduoda 2 li- kusius namus. **MOOREHAVEN HOMES**—\$18,500. Pukiausi Co- lonial splits-mūriniai ir šingelių konstrukcijos, 7 rūmų, 1½ maudy- nės, prijungtas garadžius, geležim aptvertas balkonas, 300 pėdų žaidi- mui rūmas. **Kelrodas:** Northern State Pkwy. iki Exit 32 (Post Ave.), South ant East Ave., į Front St., čia po kairę į Jeffrey St. ir po dešinę. 1½ bl. iki namų. Tel. IV. 6-9721. (49-54)

Krautuvis išnuomojimui. Plainview, L. I. Naujos krautuvis. Tikiai toje apylinkėje. Vietos dėl 3,500 auto- mobilų. Plotai tikiai 1 bl. nuomai. Maždaug apie 20,000 namų arti pie- kimo distriktu. Ideališka dėl Deli- catesen, pirmos klasės vieta garan- tuota. Vieta ant Northside, nuo Woodbury Rd., 150 ft. west of South Oyster Bay Rd. **Vincent A. Lyon**, statytojas. Tel. **Wells 1-9405**. Vak. GE. 4-1568. **Kelrodas**—North- ern State Pkwy. E. Bronx iki Exit 36. Tada į pietus (į dešinę) 1½ m. iki pirmo trafiko sviesų (Wood- bury Rd.), ir į dešinę pusę bl. (49-55)

Mt. Vernon. Turiu išvykti Euro- pon, tad parduodu puikų mūrinį Stucco Colonial stiliaus namą. 4 miegurniai, 2½ vonios; salionas, sakytumui rūmas, valgytuvai ir pus- ryčių namas. Nauja virtuvė, ir kiti kambariai. Artl New Haven geležinkelio stoties, mokyklos, baž- nyčios ir pirkimo centro. Norime \$24,500, bet ir galite duoti pasiūly- mą. **Mount Vernon 4-0008.** (50-53)

Hempstead & West Hempstead iš- baigimas išparduoti visu naujų split & ranch namų, \$16,500 iki \$27,500. Model namai ant Woodview Rd. Exit 17 ant Southern State Pkwy. važiuojant į Saurius ant Hempstead Ave., mailė ir pusė iki Meadow Brook Bank. Atidara visą dieną šeštadieniais ir sekmadieniais. Som- mese, IV. 3-6362. (51-47)

BUSINESS OPPORTUNITIES

Gas Station, Brooklyn. Parduoda savininkas. Patyrys vyras, turin- tis 2 darb., gali padaryti \$200 į sa- vaičę. Randa tikiai \$240 į mėnesį. Nupigintai: raktas, tavoras ir vis- kas tikiai \$4,800. Saukite Chick Gordon, Sav. MA. 4-9477. (49-52)

Dingęs milijonas

New York'e centraliniame Chase banke vis dar tebeiš- koma milijono dolerių bank- noto, turimo išmokėti kitam bankui kovo 15-a. Jau virš savaitę ieškojo ir vis nerado.

Sakoma, kad banknotas vė- gims būtų nenaudingas, nes kur gi rastųsi toks kvailys, kuris bandytų tokios sumos banknotą iškeisti. Spėjama, kad koks "absht minded" tarnautojas banknotą įkišo ne tam priklausančion vieton.

New York'o Miesto taryba pasisakė už pakėlimą buvusio majoro O'Dwyerio pensijos nuo \$6,000 iki \$12,000 me- tams. Jis turėjęs teisę tiek gauti, bet buvo pasiūles pusę mokėti jam, pusę Simpsonie- nei, tuomet tebebuvusiai jo žmona. Ji dabar atsisakanti nuo tos pusės.

International stotyje mirė torontietis J. Innes, skubėda- mas suspėti į lėktuvą grįžti- mui iš New York'o namo.